

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

XXI. Deipara Lindensis populorum, etjam longissimè dissitorum,
peregrinationibus semper culta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

CAPUT XXI.

Deiparâ Lindenſis, populorum et jam longiſſimè diſſitorum, Peregrinationibus, ſemper culta ac honorata.

Nulla fuit unquam populi Chriſtiani natio, quæ, ſimulatque Chriſtum agnovit, non agnoverit ſingularia DEI beneficia, certis apud ſe, vel haud longè diſſitis ab ſe locis, abundè mortalibus conferri ſolita; atque idcirco eadem illa loca, ſingulari pietate, & inſtitutis ſæpe peregrinationibus non coluerit, ac frequentârit: præſertim cùm peregrinationum exempla tum in lege naturæ (a) Abraham & Isaac (b) Jacob, aliisque; tum in lege ſcripta Deut. 16. 16. uti & 1. Reg. 10. 3. Joan. 4. 21. Joan. 12. 12. Act. 8. 27. tum denique in lege gratiæ Chriſtus ejuſque parentes Luc. 2. 41. Paulus Apoſtolus Act. 20. 16. nobis ſuppeditent. *Neque hoc dicimus* (juvat enim D. Hieronymum (c) in præſente cauſa audire perorantem) quod *renuamus Regnum DEI intra nos eſſe, & ſanctos viros etiam eſſe in aliis regionibus: ſed quod hoc aſſeramus, vel maxime eos, qui in toto orbe ſunt primi huc (videlicet in Palæſtinam, & ad ſacra in Palæſtina loca) pariter congregari: &c. Quicumque in Gallia fuerit primus, huc properat: diſſiſus ab orbe noſtro Britannus, ſi in religione proceſſerit, occiduo ſole dimiſſo, querit locum, famâ ſibi tantum & ſcripturarum relatione notum. Quid referamus Armenos, quid Perſas, &c. Pluribus de Hieroſolymitana, aliisque peregrinationibus, idem Hieronymus epiſt. 154. uti & in Epitaphio Paulæ; & præfatione in lib. 4. Comment. Jerem. Sicut & de antiquiſſima omniumque cele;*

(a) Gen. 22. (b) Gen. 28. (c) epiſt. 178

celeberrima, ad Limina Apostolorum, peregrinatione Chrylostomus hom. 66. ad populum; & hom. 12. in epist. ad Rom. & hom. 8. in epist. ad Ephes. Augustinus item, ut alios mittamus, serm. 28. de Sanctis, & epist. 42. Posteaquam igitur & Prussia Christum agnovit, agnovit pariter intra suos quoque fines, variis DEO destinata loca, quibus singulares dispensantur mortalibus gratiæ atque beneficia: quæ quidem loca, jam inde ab ipso fidei Christianæ ortu, magno hominum numero, nec minore pietate ac religione culta sunt. Non est opus percensere eas Ædes atque loca, quæ tum in Regia, tum in Episcopali, ut vocantur Prussia, singularibus DEI beneficiis aut miraculis redundant, vel olim, priusquam illos divinorum beneficiorum fontes ingratiſſima obstruxisset hæresis, at fatim redundarunt; qualia potissimum fuerunt. Gerdani ad S. Elisabethæ; Elbingæ ad S. Georgii; Neuburgi & alibi ad alios, Gloraviæ ad venerabile sacramentum, Travendorff ad S. Annam; quin, nec quoque, quæ intra eos fines, quibus Prussia Ducatus circumſcribitur, referri necesse est, ut in Quednau ad S. Jacobi; juxta Labiau ad S. Jodoci: cum plurima sint, quæ ad ipsa propè Regiomonti pomeria sunt; & , vel ab ipso Prædicante Mislenta, non sine adſperſis eloquentiæ prædicantiæ floſculis (a) Manuali Prutenico referantur. Supputârat ille eodem tempore, quo Romana in Prussia religio, ad summum vigorem & quasi apicem, sub Vinrico Knorode, Generali Theutonicorum Magistro percipit, ideoque ad loca peregrinationibus illustrata,

(a) pag. 6. a.

Regiomonto propinqua delatus, ita scribit. In Arnau
 (villa est, leucâ unâ Orientem versus Regiomontum
 distans) olim Templum erat, D. Catharina consecraneum;
 quod etiam peregrinationes institui solebant: ut & ad simu-
 lacrum B. Mariae in Iergenau, & post ad idem, ex Ierge-
 nau translatum in Canobium S. S. Trinitati dicatum, & in
 loco Rikojoth extinctum: In vico Mulhusen olim Templum
 ob indulgentias & peregrinationes creberrimas, erat cele-
 bre; eum in finem impetrato diplomate Papali, operâ studio,
 & impendiis Danielis à Kunheim senioris Anno 1492.
 Quemadmodum autem prædictum Diploma, quan-
 quam ab undecim Cardinalibus manu & sigillis mu-
 nitum, alter Prædicans Hennebergerus, suggillat, &
 pro suo scilicet more, Nassam, qua Clerus Ecclesiæ
 Rom. pecuniam captarit, appellat; ita in deprædican-
 do alia ex causa & celebrando Mulhusino Templo,
 Sociennum Myslentam habet. Quæ verò illa tandem
 causa alia? Quia nimirum, filia ipsius Lutheri, cuidam
 nobili (cujus nomini parcendum est) olim nupta, unâ
 cum quinque liberis in eo sepulta fuerit. Quæ etiam
 de cania, beatum prædicant Regiomontum, quod in
 Palæopolitano illius Templo Joannes, major natu
 Lutheri filius, tumulatus sit. Hæc scilicet Prædican-
 tum est beatitudo, si exactis ejectisque sanctorum
 (4) Lipsanis aut imaginibus, spuria, eorundem loco, de
 incestu cadavera serventur & colantur; ne, ut est in
 proverbio, non habeant similes labra lactucas. Cæterum
 Occidentem versus, plus aliquantò duobus passuum
 millibus Regiomonto abest villa Judenburch nun-
 cupata; in qua, iisdem testibus, Templum Deiparæ
 Virgini sacrum, peregrinationibus etiam exterorum

ita celebre fuit, ut vel ex ipsa Geldria Dux Carolus
 quatuor millium exercitu stipatus, voti solvendi cau-
 sa, ad eam Deiparæ ædem, temporibus Conradi
 Jungingen Magni Ordinis Magistri, advenerit. Inde
 quatuor circiter leucis distat celeberrima quondam
 urbi alias meminimus, S. Adalberti inclyti eo loco
 Martyrio Ædes, peregrinationum frequentia supra
 hæcenus memoratas admodum celebris. Hæc enim
 ut ipse quoque Myslenta scribit, *Generales Cruiciger-
 rum Magistri concedendo, unâ cum spectatissimo comite
 & Episcopo Fischhausensi. Indulgentias impetrare, sup-
 ra annis circa festum Mich. elis, in more positum habere*
 uti hoc ipsum historia de Ludouico von Erlingsham
 Prussia Archimagistro, Anno 1463. comprobat: & alia
 Henrico von Nichtenbergh Prussia Magistro, de Erl-
 do von Neichenstein/ Commendatore Regiomontani
 quatuordecim integros annos, telum chalybeum ab hosti-
 certamine capiti inflictum circumportavit, donec per
 ti partem putrefactam egressum reperiret. Quod com-
 moratus Commendator, honori S. Adalberti consecra-
 catenula argentea Imagini S. Adalberti, unâ cum insig-
 nis suis gentilitiis, in perpetuam rei memoriam appen-
 ditur id ipsum hodiernis temporibus dicto in loco.

Sed inter omnia tum miraculis beneficiis que
 vinis, tum peregrinationibus inclyta per Prussia
 loca, nullus illo jam ævo, Lindâ Marianâ illustri-
 fuit. Nam & ille ipse Albertus Brandenburgicus,
 gistorum universi Ordinis Theutonici in Prussia
 postremus, & primus deinceps in eadem Prussia
 parte Dux, priusquam religiosâ cum veste, in Prussia
 quoque Religionem Catholicam exiit, ab ipso

que Regiomontana urbe, Lindam duodecim inde leucas minimum distitam, pedes, quin & nudipes ab- soluisse fertur. De quo non modò Ciaritius (a) ve- rùm & Sectarius Mislenia, Hennebergerum suum secutus, ita memorat. *Remissio omnis culpa & pœna spon- debatur, peregrinationem ad Tiliam, in campo prope Bei- slak, suscipientibus. Hinc Dux Prussia Albertus, adhuc in Papatu tenebris cœspitans, pedestes, & quod maius est, nu- di pedibus, ad Tiliam illam, Regiomonto peregrinatio- nem suscepisse legitur.* Hujuscemodi peregrinationes multo fortasse plures & illustriores, etiam hoc tem- pore, ad Lindam Marianam fiunt. Vix aliquos in to- to Varmiensi Episcopatu, paucos omnino in reliqua Prussia invenies, qui non aliquando locum sacrum re- referint; non paucos verò, qui non sæpius intra an- num quoque revisant. Ita pietas in magnam DEI Matrem, altissimas hic radices agit! ita nemo non maternum à Deipara vel experitur, vel expectat sub- sidium! sed & ad vicinos cis & trans Episcopatum populos, tum illius, de qua egimus pietatis populo- rum, tum etiam maximorum & mirorum DEI Ma- tris beneficiorum exempla, longè late quæ diffusa, dis- junctissimis sæpe ex oris peregrinos attrahit. Neque enim juxta positæ in Malovia, Podlachia, Litvania, Poloniavè nationes duntaxat, verùm & à Germania, plurimis quæ illius provinciis, non pauci mortales, eodem receptum habent. Nos ipsi corrente anno spectavimus, qui tum Vilnâ, tum ex ipsa quoque U- kraina, voto iis locis ad Deiparam Lindensem facto, Lindæ adfuerunt. Singulare illud videri potest, quod

H 2

supe-

(a) pag. A. 4.

superiore Anni M. DC. LIV. æstate, ipso Deiparæ
 Elisabetham visitantis festo, plurimi oculis pauci an-
 mis usurpare potuerunt. Decem erant matronæ no-
 bili & illustri loco, partim è Lublinensi Palatinatu
 partim è remotioribus trans Lublinum partibus
 habitu & victu, ne agnoscerentur, mendicabulo
 assumpto, nec non itinere per tanta gentium, ter-
 rumque discrimina, pedibus confecto. Ita se factu
 voverant, si incolumes è Tartarorum Cosacorum
 que manibus evasissent. Barbaris enim illis, le-
 dum fædus ad Zborowo cum Polonis ictum, & innumeros
 quaverlum sævissimè grassantibus, & innumeros
 servitute mortales agentibus, istæ, quæ nusquam
 habere receptum poterant, cum de miris maxime
 que Deiparæ Lindensis jam ante edoctæ fuissent
 neficiis, eò sibi factis votis receptura aperuerunt
 paruit sanè; omnes enim Deiparæ ope incolumen-
 tenses eidem se voti reas, apud Lindam non sine
 enixissimè gratiis, uti diximus, stiterunt. Fere
 idem ferè tempus, qui non tam suâ sponte quam
 jore quadam vi, atque imperio adactus, ex ultra
 Poloniâ, Lindam usque peregrinationem sustulit
 Immani se, & proflum infando cum belluis
 polluerat; quoad tandem jussu Deiparæ non sine
 flagellis cæsus, ubi spem frugis melioris ad
 Lindam utque expiandi sceleris causâ remissus
 Neque illud potest non admodum videri
 quòd ii quoque, qui in vicino Prussiæ Ducatu
 clesia Catholica, proinde & à communione
 que sanctorum, per Lutheri emissarios distra-
 vultique sunt, à Deipara tamen Lindensi hon-

da, & quando licet, etiam visitandâ, avelli nunquam potuerint. Nam præter illa quæ ab Excidio Lindæ ad usque sacelli restorationem evenisse libro proximo dicemus, illud hîc universim dicendum; vix aliquod est tempus, quo non aliqui, simul ac tantillum à jugo Prædicantium respirare, & quâ licet, perumpere Lindam usque possunt, læti alacresque continuo advolent. Quod cum non ignorent plerumque ipsi Prædicantes, quid non moliuntur, ut vel iter obstruant? vel, cum id non succedit, in miseram plebem, tam impotenti obnoxiam tyrannidi, conceptum animo evomant virus? Jam ipsi, quâ privatim, quâ publica concione, verbis, minus & omni caninâ eloquentiâ detonare; jam viros nobiles, quorum in ditione ovium Christi mandras lupi invaluerunt, jam præfectos arcium, oppidorum villarumque tentare, sollicitare, & in vindictam, tanti scilicet facinoris, impellere. Et evenit nonnunquam, ut malitiâ suâ aliorum accendant sive avaritiam sive stultitiam; & per homines, quandoque minimè malos, malè tamen deceptos, subjectas iisdem plebes, minis, vinculis, verberibus, aut etiam depenso multæ nomine ære graviter depectant. Neque tamen vel ita pessimè iniquissimeque multatis, eripi pietatis in DEI Matrem aut fiducia potest. De quibus suo loco: nunc illud vel innuisse juverit; inter eos, qui Catholicæ sint Ecclesiæ foventur, non vulgus duntaxat, aut minorum subfelliorum homines, verùm Principes quoque ipsos, Lindam, ad magnæ DEI Parentis matrem profus sinum non rarò recurrere. De aliis, erit suus dicendi locus, Te verò, magnæ Polonorum Sue-

H 3

cerum-

corumque Rex, JOANNO CASIMIRE, solum hic tibi locus vendicat, Tu tantam belli, simul & in perduelles Colaccos, & in perpetuos ad hanc diem Reip. hostes Tartaros, & in perfidos ac barbaros semper Moschos molem, non sine nuncupato ad DEIPARAM LINDENSEM voto auspiciatus es. Et quidem, ut eventus jam docet, non infeliciter. Nam & Tartaros, citra gladium & sanguinem, maximo Tuo, Regni Tui, & universæ Christianæ Reip. commo modo, ad Tuas Reipub. partes jam adjunxisti. Et tum Colaccos, tum Moschos, Deiparæ, ut crepar est, ope, militumque Tuorum singulari virtute, ad eas redegisti incitas, ut spes non minime omnibus affulgeat, brevi Te, & votorum tuorum compotem, futurum, & factorum ad Deiparam Lindensem quemadmodum jam aliàs fecisti, compariturum reum. Hærent enim adhuc impressa apud Lindam pietatis vestigiæ Tuæ, cum Princeps, è peregrinatione apud exteros tandem peractâ, Peregrinationem, quam Deiparæ Lindensi addixeras, mentem jam spectante, felicissimè in patriam redux, abloisti. Superi Te, exercitusque Tuos fortunent, ut promissam hanc alteram, quàm fortunatissimè celerissimeque absolvas.

CAPUT XXII.

Deipara Lindensis, publicis variarum in Prussia civitatum, vicinarum Prussia populorum, supplicationibus ac processionibus, semper culta.

Quantum militi cohors, exercitusve cohorti addit, tantumdem publica supplicantium agmina Processiones, vulgò dicimus, addunt privatis ho-